Rok VI. Nr 265

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

Na „Dziennik Pomorski“ wraz z dodatkami „Rolnik“, „Anioł Stróż“, „Ognisko Domowe“ i „Dodatkiem niedzielnym“. — W ekspedycji miesięcznie 2.20 zł — z odnoszeniem 2.30 zł — w agencjach po za Chojnicami 2.30 zł — z odnoszeniem 2.45 zł — przez pocztę 2.54 zł — w ekspedycji kwartalnie 6,60 zł., przez pocztę już z odnoszeniem 7,62 zł — W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strejków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto czekowe 201 032

Konto bankowe: Bank Powiatowy, Chojnice.
Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel. 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski“. Skryt. poczt. 33

Chojnice, środa 17 listopada 1926 r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na 4-tej stronie 6 łamowej od wiersza petyt. lub jego miejsce 15 gr, na 3-ej stronie 6 łam. 25 gr, na 2-ej stronie 6 łam. 50 gr. Dla Wolnego Miasta to samo w guld. gdańskich. — Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.
Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Skrępowanie wolności prasowej.

Z opóźnieniem dwutygodniowem zebrał się Sejm w sobotę 13 bm. i zaraz na wstępie musiał zajmować się czemś innem, a nie tem, czem powinien Niewątpliwie bowiem przeważna większość w Sejmie i Senacie nie zechce się pogodzić ze świeżo wydanem dekretem p. Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie ograniczenia wolności prasowej. Wolność ta, jak wiadomo, jest poręczona u nas jak i wszędzie w państwach kulturalnych Konstytucją państwową i ograniczona być może jedynie wraz z odpowiednią zmianą tejże Konstytucji. A dokonać tego ma prawo tylko Sejm, i on jeszcze dopiero wtedy, gdy zgodzą się na to dwie trzecie jego członków.

Wprawdzie Sejm nadał p. Prezydentowi swego czasu pełnomocnictwa specjalne, jednakże wkraczanie w Konstytucję nie może być niemi żadną miarą objęte. Ale rząd i głowa państwa uważają to widocznie za możliwe. Na tem tle tedy zaraz na początku sesji będzie musiało przyjść do rozprawy między rządem a Sejmem.

Sprawa ograniczenia czy skrępowania wolności prasowej w Polsce przywodzi nam na pamięć mimowoli owe czasy, kiedy to w każdym zaborze, mianowicie zaś w pruskim i rosyjskim, na swój sposób usiłowano skneblować prasę naszą drogą rozmaitych rozporządzeń, ustaw wyjątkowych i zwykłych szykan. Z ulgą więc też odetchnęły pisma polskie, gdy nareszcie nadszedł kres tych rządów zaborczych, nie przypuszczając oczywiście ani na moment, żeby je mogło spotkać coś podobnego jeszcze we własnem państwie A dzisiaj...

Nie wyjmując też nawet pism lewicowych i stojących obecnie po stronie rządu, cała prasa odnosi się bardzo krytycznie do tego dekretu p. Prezydenta. Również wybitni prawnicy z prawa i z lewa stoją na tem stanowisku, że takie ograniczenie prasy dekretem jedynie głowy państwa jest niedopuszczalne ze względu na Konstytucję, dopóki ona istnieje.. Takiego pełnomocnictwa Sejm stanowczo nie miał na myśli i nie będzie też mógł milcząco przejść nad tem do porządku dziennego.

Zresztą pytanie też, czy obyłoby się na tym jednym dekrecie? Ograniczenie wolności prasowej bardzo łatwo mogłoby uczynić pożądanym ograniczenie jeszcze innych swobód obywatelskich. jak naprzykład wolności zebrań, swobody zrzeszenia się itd. Tak było kiedyś za panowania pruskiego w naszej dzielnicy.

Gdy wskutek skrępowania i rozmaitych szykan wobec prasy byliśmy wówczas zniewoleni uciekać się do zebrań publicznych i tam omawiać, co nas dręczyło i bolało a zarazem szukać sposobów obrony, wtedy nastąpiła wnet druga ustawa kagańcowa ograniczająca wolność zebrań. A pod zaborem rosyjskim Polacy z góry byli pozbawieni prawa politycznego zrzeszenia się.

Ale dzisiaj przecież mamy własne państwo i Konstytucję, ogłaszaną zawsze jako ze wszystkich najliberalniejszą!...

Może jednak powie ktoś: Tak, ale Polacy i prasa dziś specjalnie nie potrafią uszanować takich swobód konstytucyjnych, tylko ich nadużywają na każdym kroku. Trzeba je więc koniecznie ukrócić

Słusznie! Tego mniemania były już wpierw czynniki narodowe u nas, gdy musiały patrzeć na to, co sobie pozwalała prasa lewicowa i antypaństwowa w Polsce. Nieraz przecież graniczyło to nieledwie ze zdradą główną i jawnem popieraniem dążeń naszych wrogów ościennych.

Ale nie wypędza się djabła belzebubem, jak mówi pismo św. Taksamo nie wypleni się tym sposobem nadużyć prasowych, a natomiast skrępuje się prasę wogóle. Więc też ani na myśl nie przyszło owym czynnikom, żeby inną drogą aniżeli przez odpowiednią zmianę Konstytucji i z pomocą odpowiednio ujętej ustawy prasowej chcieć ukrócić owe nikczemne poczynania. I czekano tylko na stosowny ku temu układ w Sejmie, pracując zarazem wśród stronnictw nad przyspieszeniem tej chwili. Ale niestety, gdy już chwila ta zdawała się dosyć bliska, wyszły na widownię znowi ci ludzie, których dążenia i metody działania są zgoła inne, a z któremi jako sprzecznemi z konstytucją, nie możemy się absolutnie pogodzić

Jednolita ustawa prasowa dla całej Polski jest nieodzowna. W myśl tej ustawy sądy niezależne sądziłyby przestępstwa i wydawały wyroki. Tymczasem na tej drodze, której rząd obecny się chwyta, dawałoby się zbyt wielkie pole w tym względzie właśnie władzom policyjnym i skutki tego niezawodnie wnet by się pokazały.

Stąd więc, jak słyszymy, gotują się nieomal wszystkie kluby sejmowe do wystąpienia przeciwko owemu dekretowi p. Prezydenta Rzeczypospolitej. A dekrety wydane przez niego na mocy udzielonych mu pełnomocnictw, są jednakowoż jeszcze uzależniono od Sejmu który je może uznać, lub też odmówić im swego uznania. W tej formie zaś, w jaki się ten dekret ukazał, z pewnością niewielu posłów zechce mu udzielić swego poparcia.

Odsłonięcie pomnika Chopina w Warszawie.

Uroczystość polska w Rzymie. Hindenburgowi przykszy się urząd prezydenta. — Pogromy krwiopijców w Rosji. — Zbrojenia się Łotwy. — Włochy przyznają się do pomyłki. — Japonja zdąża do podziału Chin. — Drobne wiadomości.

Cześć dla mistrza tonów. W niedzielę 14 bm. odbyły się w Warszawie uroczystości ku czci sławnego muzyka polskiego, Chopina. Uroczystości rozpoczęły się nabożeństwem, odprawionem o godz. 9.30 w kościele św. Krzyża, gdzie umieszczone jest serce Fryderyka Chopina, przez ks. biskupa Galla w asystencji licznego duchowieństwa. Podniosłe kazanie wygłosił ks. prof. Szlagowski.

Uroczystość odsłonięcia pomnika Chopina nastąpiła o godz. 12 tej w południe. Olbrzymie tłumy publiczności zebrały się w Alejach Ujazdowskich. Punktualnie o godz. 12,10 przybył p. Prezydent Rzplitej. Orkiestra odegrała hymn narodowy. W chwili tej ściągnięto zasłony i oczom zebranych ukazało się wspaniałe dzieło Wacława Szymanowskiego. Ks. kardynał Kakowski odprawił krótkie modły, poczem chór pod dyrekcją prof. Maszyńskiego i orkiestra wykonały polonez A dur Chopina.

Pierwsze przemówienie wygłosił prezes komitetu budowy pomnika prof. Ponikowski, następnie ambasador francuski p. Laroche, prezes Rady Miejskiej p. Baliński, poseł włoski p. Maioni.

Zkolei nastąpiło składanie u stóp pomnika wieńców. Pierwszy wieniec złożył prezes Baliński (a jak donosi „Głos Prawdy“ miał zamiar złożyć prezydent Mościcki, jeno p. Baliński go wyprzedził).

Uroczystość św. Stanisława Kostki w Rzymie. 13 bm. w Rzymie z powodu jubileuszu św. Stanisława Kostki ambasador Skrzyński wydał wielkie przyjęcie w swoich apartamentach. Obecni byli kardynałowie Gaspari, Vanuntelli i inni kardynałowie i wysocy dostojnicy kościelni. Orócz kardynałów wzięli udział w przyjęciu liczni dostojnicy Watykanu i duchowieństwa, generał jezuitów o. Ledóchowski, wreszcie kilkanaście osób z kolonji polskiej.

Osadnictwo polskie we Francji. Minister pełnomocny p. Targowski zakończył pertraktacje w kwestji osadnictwa polskiego we Francji i w kolonjach francuskich, poczem odjechał do Warszawy.

Hindenburg zamierza ustąpić? „Berliner am Mittag“ dowiaduje się, że prezydent Hindenburg nosi się z zamiarem złożenia swego urzędu, co ma nastąpić w jesieni przyszłego roku. Pismo zaznacza, że koła prawicowe dla których Hindenburg był pożądanym mężem opatrznościowym nie tak łatwo zechcą się wyrzec swoich wpływów i że będą prawdopodobnie starały się wywrzeć nacisk na prezydenta Hindenburga, by pozostał na swem dotychczasowem stanowisku.

——

Pogromy Żydów w Rosji. Wieści jakie dochodzą z pogranicza bolszewickiego potwierdzają fakt buntu chłopów w szeregu wsi guberni Pskowskiej. Ludność wymordowała komisarzy sowieckich i urządziła pogrom żydów. Wezwana na miejsce armja sowiecka stoczyła sześciogodzinną krwawą bitwę z powstańcami. Aby uniemożliwić rozbitym powstańcom ucieczkę do Estonji i Łotwy, zamknięto zupełnie granice z temi państwami.

15 osób zabitych a 30 rannych zostało spowodu wykolejenia się pociągu Moskwa—Ryga pod Zapadnaja Dźwina.

——

Litwa zakazała przewozu książek polskich z Polski.

——

W następstwie układu bolszewicko litewskiego rząd łotewski ma przyspieszyć budowę odcinka kolejowego, celem ominięcia stacji węzłowej Możejki, znajdującej się na terytorjum litewskiem. Wniosek umotywowany jest względami obrony państwa.

Stanowczy krok Jugosławji poskutkował. Poseł sławiński Wilfan przyaresztowany przez faszystów wypuszczony został z więzienia. Aresztowanie jego według oświadczenia policji rzymskiej nastąpiło przez pomyłkę(?) W sprawie tej interwenjował rząd jugosłowiański w Rzymie.

Ale za to i Włochy zgłaszają swe pretensje. Poseł włoski w Białogrodzie wręczył ministrowi spraw zagranicznych Nincziczowi protest przeciwko atakom Stefana Radicza, zwróconym przeciwko jego osobie i Włochom faszystowskim, domagając się równocześnie zadośćuczynienia. Wskutek rządów Mussoliniego Włochy na wszystkie strony mają zatargi.

——

Gdy dwaj się kłócą, trzeci korzysta powiedziała sobie Japonja i na skutek tego japońskie m-stwo spraw zagranicznych wydało oficjalny komunikat, iż uznaje rząd kantoński jako rząd niezależny.

Zaręczyny w skandynawskim domu królewskim. „Lokal Anzeiger“ podaje pogłoskę ze Sztokholmu, według której norweski następca tronu miał się zaręczyć z księżniczką szwedzką Martą, siostrą księżniczki belgijskiej.

Przygoda Hohenzollerna na ulicach Berlina. „Welt am Abend“ donosi, że wczoraj przed wieczorem zajechał samochód ozdobiony herbami Hohenzollernów przed magazyn krawiecki Hoffmanna przy Friedrichstrasse. Szofer ubrany był w liberję dworską. Dookoła samochodu zebrały się niebawem tłumy ciekawych. Nagle ze sklepu wyszedł b. kronprinc w towarzystwie swego najstarszego syna i skierował się ku samochodowi; wówczas z tłumu padły pod jego adresem napastliwe, lżące okrzyki. Kronprinc wsiadł jednak spokojnie do samochodu, który w wolnem temposuwał się wśród wielkiego tłumu na ulicy. Tłum podążył za samochodem i dopiero interwencja oficera policji otworzyła samochodowi swobodny przejazd.

Morderca Rasputina żeni się z amerykanką. Przebywający w Londynie od wybuchu rewolucji w Rosji, wielki książę Dymitr Pawłowicz zaręczył się z amerykanką z New Vorku, mis Andresę Emerg

Po zamordowaniu w r 1916 do spółki z księsiem Jussupowem, rozpustnego mnicha Rasputina, Dymitr Pawłowicz, posiadający w armji angielskiej stopień honorowy pułkownika, przebywał w Londynie od roku 1918 Książę liczy obecnie 35 lat, narzeczona jego 19.

Zaręczyny wielkoksiążęcego mordercy wywołały w arystokratycznych sferach Londynu zrozumiałą sensację.

Drobne wiadomości z Polski i ze świata.

Zatarg bolszewicko czeski. Pisma berlińskie podają, że afera szpiegowska w Pradze, w którą jest wmieszany członek Misji Sowieckiej w Czechosłowacji Dymow, może skończyć się wydaleniem przedstawiciel Sowietów z Pragi, a nawet cofnięciem uznania de jure Rosji Sowieckiej. Dymow, który zresztą już z Czechosłowacji wyjechał miał urzędowanie kontrolować działalność Poselstwa Sowieckiego, w gruncie rzeczy odegrał rolę prowokatora.

W Niemczech ma być wydana ustawa o 8 godz. dniu pracy. Ponieważ tą sprawą zająć się ma rada państwa i rada gospodarcza, i sprawa ta potrwać może jeszcze długo, więc socjaliści wnieśli wniosek, aby „reichstag“ uchwalił ustawę tymczasową. Rząd który się, już chwiał skłonił stronictwa rządowe, aby celem zjednania sobie socjalistów głosowały za tym wnioskiem. Jednakże sfery gospodarcze wniosły stanowczy protest.

Protest niemiecki. Półurzędowo donoszą, że Rząd Niemiecki zaprotestuje u Rządu Polskiego z po-

wodu procesu Volksbundu w Katowicach. Rząd Niemiecki twierdzi, że niektóre urzędowe osobistości z polskiej policji i armji posługiwały się przez dłuższy czas osobami zajętemi w Konsulacie Niemieckim w Katowicach, co zdaniem Berlina stanowi naruszenie zwyczajów międzynarodowych.

W sprawie napadu na posła Zdziechowskiego. Na posiedzeniu Sejmu klub Z. L. N. złożył wniosek nagły podpisany również przez szereg posłów innych partyj, nie wyłączając lewicowych, w sprawie napadu na posła Zdziechowskiego. Wniosek ten brzmi

Wysoki Sejm uchwalić raczy, wyłonienie na podstawie art. 34 Konstytucji komisji sejmowej w składzie 5 posłów dla zbadania prawidłowości i sprawności władz śledczych tak wojskowych jak i cywilnych w sprawie napadu na posła Zdziechowskiego, który miał miejsce w nocy z 30 września na 1 października br. oraz wyjawienia powodów niewykrycia dotychczas sprawców napadu.

Kłopot z archiwem Dzierżyńskiego. Po zgonie Dzierżyńskiego władze sowieckie mianowały specjalną komisję, która miała uporządkować akta w archiwum prywatnem byłego szefa czrezwyczajki i ogłosić te akta w specjalnem wydaniu. Podczas uporządkowania archiwum Dzierżyńskiego zaszła jednak niespodzianka. Okazało się, że archiwum to zawiera moc dokumentów, kompromitujących najwyzszych dostojników sowieckich oraz dotyczących różnych wykroczeń i przestępstw dokonanych przez członków partji komunistycznej, należących przeważnie do większości rządzącej.

Ponieważ część dokumentów z archiwum Dzierżyńskiego zniknęła w niewyjaśniony sposób i znajduje się prawdopodobnie w rękach opozycji, uznało biuro polityczne partji za konieczne ogłoszenie rozporządzenia zabraniającego ogłoszenie listów prywatnych, notatek itp., pochodzących z archiwum Dzierżyńskiego, bez zezwolenia rządowej komisji redakcyjnej.

Jugosławia a ucisk Słowian przez Mussoliniego. Uwaga kół politycznych skupiła się wczoraj na wniosku opozycji w sprawie uchwalenia przez Skubszczynę rezolucji wzywającej rząd jugosławiański do energicznego wystąpienia przeciwko prześladowaniu słoweńców we Włoszech. Nagłość wniosku poparła cała opozycja. Znamiennym jest, iż liczni przedstawiciele partyj rządowych wypowiedzieli się przychylnie w stosunku do wniosku. Widocznym jest iż aresztowanie słoweńskiego posła Wilfana Istrji i Goryzji. W związku z sytuacją poseł włoski w Belgradzie Bodrero odbył popołudniu 2 godzinną konferencję z ministrem spraw zagranicznych Ninczicem.

Stracenie skazańca. W Budapeszcie stracony został przez powieszenie porucznik żandarmerji Ernest Lederer morderca kochanka swej żony rzeźnika Koudolki. Przed śmiercią skazaniec prosił o pozwolenie widzenia się z żoną. Pożegnanie obojga, było bardzo dramatyczne. Egzekucji przyglądało się około 300 osób zebranych na podwórzu więziennym. Przed widzeniem zebrały się tak liczne tłumy ciekawych, że policja z trudem mogła utrzymać porządek.

Strzał na księżyc. Dr. Hoeff projektuje wystrzelenie na księżyć rakiety, zawierającej 6 kilogramów magnezji. Rakieta, wyrzucona z początkową szybkością 11.2 kilometrów na sekundę, miałaby dotrzeć do księżyca.

W Stanach Zjednoczonych Ameryki. W kryjówce jednej ze szajek bandyckich znaleziono 12 kulomiotów i auto.

Japoński statek „Manshumaru" odkrył największą głębię na Pacyfiku, w sąsiedztwie wysp Archipelagu Bonin (na wschód od Japonji). Głębia mierzy 9435 metrów.

Kolejność ładunków nadanych do przesyłki.

(Komunikat Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu). Na podstawie rozporządzenia Ministra komunikacji z dniem 9 listopada na każdej stacji naładunek do wagonów jest uskuteczniany według ustalonej kolejności i to w ten sposób, że przed pokryciem zapotrzebowań wyższej kolejności, nie zależnie od czasu ich zgłoszenia nie mogą być ładowane towary niżej kolejności. Jeżeli zatem w ciągu danego dnia, z powodu braku wagonów nie mogły być pokryte wszystkie zamówienia, to pozostałe poniosą się na następny dzień i mają pierwszeństwo przed zgłoszonemi później zapotrzebowaniami jednakowej lub niższej kolejności. Jeżeli jednakże na następny dzień będą zgłoszone zapotrzebowania wyższej kolejności, to powinny być zaspokojone przed pozostałym z poprzednich dni niższej kolejności. Przesyłki powyższe i drobne przewożą się poza kolejnością w granicach specjalnych norm, ustalonych przez poszczególne Dyrekcje. Ministerstwo komunikacji na podstawie wniosków Komisji Międzyministerjalnej wyznacza poszczególnym Dyrekcjom przeciętne dzienne normy naładunku w ciągu miesiąca dla oddzielnych kategorji ładunków. W granicach tych norm Dyrekcje kolejowe ustalają na dany okres czasu normy naładunku na poszczególnych oddziałach i dla poszczególnych kategorji towarów. O wszelkich ograniczeniach lub przerwach ładunku towarów Dyrekcji Kolei dawać do wiadomości ogólnej zapomocą ogłoszeń wywieszanych na stacjach.

Godziny pracy w handlu.

Min. Pracy i Opieki Społecznej opracowało projekt ustawy o godzinach pracy w handlu i przemyśle. Projekt przewiduje, iż sklepy spożywcze i jatki mięsne mogą być otwarte przez 12 godzin, zakłady fryzjerskie i inne sklepy 10 godzin, przyczem dopuszczalne jest przedłużenie czasu dla zakładów fryzjerskich do 12 godz.

Władze mogą zezwolić na otwieranie zakładów fryzjerskich w niedzielę i dnie świąteczne. W czasie letnim również jatki mogą być otwarte przez 2 godziny w niedzielę i święta.

Otwarcie i zamykanie sklepów ustala władza administracyjna pierwszej instancji, w miastach ponad 100 000 mieszkańców druga instancja, w porozumieniu z inspektorem pracy właściwego okręgu.)

Uliczna sprzedaż gazet i wyrobów tytuniowych może się odbywać od godz. 7 do 21-ej. Natomiast sprzedaż uliczna innych artykułów tylko w czasie, kiedy sklepy są otwarte. (Włośc.)

Bank Polski płacił

dnia 14 listopada 1926 r.

Dolar	8,96 zł.
Funt szterling	43,59 zł.
100 guld. gd.	172,97 zł.
100 rmk.	213,20 zł.
Franki szwajc.	173,15 zł.

Giełda zbożowa.

13 listopada 1926 r.

Żyto	100 kg.		38,50—39,50 zł.
Pszenica	„	„	48,00—51,00 zł
Mąka żytnia 70 proc.	„	„	54,50—56,25 zł.
„ „ 65 „	„	„	56,00—57,75 zł.
„ pszenna 65 proc.	„	„	72,00—76,00 zł.
Jęczmień			28,00—31,00 zł.
Jęczmień browar.	„	„	37,50—38,00 zł.
Owies	„	„	31,50—34,00 zł.
Ospa żyt.	„	„	27,50—28,50 zł.
Ospa pszenna	„	„	27,00—28,50 zł.
Groch Wiktorja			85,00—95,00 zł.
Słoma żytna luźna	ctr.		1,75— 2,00 zł.
Słoma żytna prasowana	„		2,70— 2,95 zł.
Siano luźne	„		8,00— 9,00 zł.
Siano prasowane	„		10,00—11,00 zł.
Ziemiaki jadalne	„		8,00—8,20 zł.
„ fabryczne	„		6,50—6,60 zł.

Usposobienie: spokojne.

Poznańska targowica miejska.

Urzęd. not. cen Komisji Targowej

z dnia 15. 11. 26.

1. Stadniki: gatunek I. 136—140 zł, II. 120—124 zł, III. 118—120 zł, IV. 98—110 zł.
2. Owce: gatunek I. 118—120 zł, II. 106—110 zł, III. 80 - 90 zł.
3. Cielęta: gatunek I. 190—196 zł, II. 175—180 zł, III. 160—166 zł, IV. 146—150 zł.
4. Swinie: gatunek I. 236—240 zł, II. 226—230 zł. III. 222—224 zł, IV. 216—218 zł, V. 206—212 zł. Maciory 180—220 zł.
5. Jałówki i krowy: I. 155—156, II. 132—136, III. 120—122, IV. 110—115, V. 70—80 zł.

—]

Lotnictwo.

Samolot na 60 osób. Wedle doniesień z Friedrichshafen w tych dniach dokonano szeregu prób nowego wodnopłatowca Dornier Superwall. Próby wypadły zupełnie pomyślnie i samolot, mając na pokładzie 60 osób, mimo niekorzystnych warunków atmosferycznych, osiągnął przeciętną szybkość 195 klm. na godzinę. Na niektórych odcinkach drogi leciano nawet z szybkością 210 klm., pomimo, iż nie wyzyskiwano całkowitej siły motoru. Dalszych sześć samolotów tego typu ma być uruchomionych z wiosną przyszłego roku

Rozmaitości.

Ford płaci koszta podróży królowej rumuńskiej. Z Ameryki donoszą, że znany przemysłowiec i miljarder Ford pokrywa wszelkie koszta podróży królowej rumuńskiej i jej orszaku do Ameryki. Koszta te miały wynieść ogółem pół miljona dolarów, z czego pewna część przypada także na 168 samochodów, które Ford razem z szoferami dostawił do dyspozycji królowej i jej orszaku.

Brzytwa dla pań. Obecnie modne uczesania damskie wymagają, jak wiadomo, bardzo często golenia włosów na szyji. Konieczność ta spowodowała ukazanie się w sprzedaży w sklepach paryskich specjalnych damskich brzytew, noże których mają półokrągłą formę. Damska brzytwa kosztuje 35 franków tj. około 10 zł.

Złoty skarb na dnie morza. W pobliżu Jokohamy zatonął statek japoński, przewożący 4.000 000 złotych jen tj. około 2 000 000 dolarów (Inp.)

Żywcem zamurowana.

Powieść Górnośląska.

9)

Przywitawszy ojca duchownego, z uszanowaniem poprowadził pan Zabrzeski zacnego gościa do swej komnaty, a zamknąwszy się z księdzem na klucz, długo o czemś rozprawiali. Ciekawi słudzy, podsłuchując pod drzwiami, twierdzili, że dziedzic wraz z kapłanem odprawia w komnacie łacińskie pacierze.

Nazajutrz odprawił ksiądz proboszcz za nieboszczkę żałobne nabożeństwo, pocieszając ojca i płaczących poddanych słowem Ewangelji Świętej.

Po skończonem rekwiem przystąpił pan Zabrzeski do spowiedzi i komunji świętej, a przed kościołem oznajmił swym poddanym, że dla wypełnienia ślubu uczynionego udaje się do Jerozolimy, aby pomóc grób Chrystusa Pana wyrwać z rąk niewiernych Turków. Gdy całe zgromadzenie zaczęło płakać i narzekać, a obstąpiwszy swego pana na klęczkach błagało, aby nie opuszczał swych dziatek i nie zostawiał ich sierotami, stanął kapłan na grobowcu zmarłej dziedziczki i tak się odezwał:

— Nie narzekajcie, dziatki, lecz posłuchajcie, co waszego pana spowodowało do powzięcia tego zamiaru. Cóż może bowiem być chrześcijaninowi droższego nad święte miasto Jeruzalem, w którem nasz Zbawiciel cierpiał srogie męki, umarł na krzyżu, zmartwychwstał i dokonał dzieła odkupienia? Któż z nas by pragnąłby odwiedzić owego miejsca, które największy Zbawiciel uświęcił kroplami krwi Swej przenajdroższej? Któżby nie życzył sobie ucałować kamieni, na których po trzykroć upadał niewinny Baranek pod ciężarem krzyża Swego. Już od początku wiary naszej świętej odprawiali wierni z całego świata pobożne pielgrzymki do Betleem, Jeruzalem i góry Przemienienia i Wniebowstąpienia Pańskiego. W żalu i skrusze czołgali się na klęczkach po świętej ziemi, łzami pokuty skrapiając miejsca, na których niegdyś stała noga Syna Bożego. Dla grzechu ludzkiego dopuścił Pan Bóg, że niewierne pokolenia bezbożnych Turków opanowały ziemię świętą i górę Kalwarję i grób święty bezecnie znieważając, przemienili na świątynie tureckie. A co najgorsza, Turcy, nazjaciężli wrogowie wiary świętej, pastwią się nad pobożnymi pielgrzymami, męczą ich i odzierają z majątku i odzieży. I dzieje się, że nie kiedy kilka set nabożnych chrześcijan leży na gołej ziemi około świętego miasta, ręce z płaczem wyciągając do świętych miejsc, do których Turcy przystępu wzbraniają. Ubodzy pielgrzymi, którzy z miłości dla Chrystusa Pana ponieśli głód, niewczasy i trudy kilkumiesięcznej podróży, i ostatni grosz wydali za okup rabusiom tureckim, umierają przed murami świętego miasta, narzekając w niebogłosy na swoje nieszczęście, że nie mogą dojść do grobu świętej, na który Pan i Zbawiciel poświęcił życie dla odkupienia narodu ludzkiego. W ten sposób zginęły już krocie tysięcy pielgrzymów przez ręce barbarzyńców niewiernych, krocie tysięcy jęczy w niewoli tureckiej, a tysiące niewiast padło ofiarą cielesnej chuci dzikich pogańów. Tak więc grób Zbawiciela stał się jaskinią zbójców, a bezbożne nogi niewiernych depcą prawowiernych chrześcijan. Czyliż nie słyszycie, jak Kalwarja i Krzyż Zbawiciela wołają o wybawienie z rąk niewiernych? — Czyliż nie słyszycie rozpaczliwego płaczu nabożnych żon i niewinnych dziewic, nad którémi się postawi zwierzęca czereda pogańskich żołnierzy?

Oto Ojciec święty wzywa wszystkich chrześcijan, aby stanęli do walki z niewiernym Turkiem a ofiarując krew i życie, oswobodzili miasto święte Jeruzalem z rąk pogańskich. Z wszystkich granic ziemi spieszą ochotnicy do Lotaryngji, aby się zapisać do wojska Chrystusowego, przeto i Jaśnie pan, będąc posłusznym głosu Namiestnika Chrystusa Pana, żegna się z wami, pragnąc miecz swój także poświęcić tej świętej sprawie. Otrzyjcie przeto łzy wasze, życzcie mu szczęśliwej podróży i błogosławieństwa, polecając go Opatrzności Boskiej, aby po wypędzeniu niewiernych ze świętych miejsc zdrów i wesół mógł wrócić w progi rodzinne. Wielki to dla was zaszczyt, że pan wasz jako wyznawca i męczennik przyłącza się do wojska Bożego i świetny daje nam przykład, jak powinniśmy nietylko życie lecz i majątek ofiarować na chwałę Bożą.

Odezwa czcigodnego kapłana poruszyła dziwne serca słuchaczy, którzy upadając do nóg dziedzica, ze łzami w oczach błagali, aby ich także wziął z sobą. Nikt nie chciał zostać w domu, a nawet niewiasty zachęcały mężów, braci i synów, aby panu swemu w świętej wyprawie towarzyszyli.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

KRONIKA.

CHOJNICE, dnia 16 listopada 1926 r.
Dziś: Edmund b. w.
16. 11. 26. Słońca wschód 7.24 zachód 16 5
Księżyca wschód 15.13 zachód 2.30

— **Bibljoteka tow, Czytelni Ludowych.** przy ul. gimnazjalnej (hotel p. Kaletty) otwarta co dziennie od godz. 6—7 po poł. w niedzielę i święta od godz. 12—1 w południe.

— **Zima już u progu**, wieczory coraz to dłuższe, więc najlepsza okazja daną jest do czytania zdrowo myślącego, polskiego w duchu pomorskim redagowanego pisma, którem bezsprzecznie jest „Dziennik Pomorski".

Pismo nasze z miesiąca na miesiąc zyska wielkie szeregi nowych Czytelników, więc dowód, że redaktorzy Wasi w zupełności zrozumią sentyment jaki panuje wśród ich Rodaków

Dla czego też by nie mieli zrozumieć Was?

Przecież ten Wasz „Dziennik", wyłącznie redagowany jest przez Waszych braci rodaków, znające się na stosunkach tutejszych, wiedząc dokładnie czego Szan. Czytelnicy sobie życzą.

I pismo nasze wobec tego rozpowszechnia się po wszystkich zakątkach całego Pomorza i zdobywa dzień za dniem grono nowych Czytelników. A teraz gdzie nadchodzą długie wieczory niech nikt nie zapomni zaabonować „Dziennika". Jeden Czytelnik niech podaje drugiemu do przeczytania gaze ę naszą, spełniając temsamem obowiązek narodowy.

— **Sprzeniewierzenia w tut. Kasie Skarbowej.** Wczoraj przed południem rozpoczęła się w tut. Izbie Karnej rozprawa przeciw b. urzędnikom tut. Kasy Skarbowej którzy oskarzeni zostali o sprzeniewierzenia w tut. Kasie Skarbowej o której to sprawie już swego czasu donosiliśmy. Rozprawie przewodniczył sędzia Buraczyński, oskarżał prokurator Czernic bronił mec. Radwański i aplikanci sądowi Plziewicz i Zrodowski.

Na ławie oskarżonych zasiadali dawniejsi urzędnicy tut. Kasy Skarbowej Nitka, Kusal, Szarmach i Sikora. Po całodziennej rozprawie przewodniczący sądu ogłosił wyrok uznający osk. winnymi wspólnego popełnienia sprzeniewierzeń i fałszowania dokumentów kasowych. Skazani zostali osk. Nitka na 21 miesięcy więzenia, Kusal na 13 miesięcy i Szarmach na 10 miesięcy więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego. Oskarżonego Sikorę uwolniono od winy i kary. Koszta sądowe ponoszą częściowo oskarżeni, co do uwolnionego skarb państwa.

Rozprawa zainteresowała szczególnie miejscowe koła urzędnicze, które podczas całodziennego trwania rozprawy sądowej licznie byli zastąpieni na sali sądowej.

— **Ważne dla myśliwych.** W listopadzie wolno jest polować: na jelenie, daniele, rogacze, (z wyjątkiem koźląt i cieląt), na borsuki, zające, cietrzewie, jarząbki, bażanty, kuropatwy, pardwy, dzikie kaczki, bekasy oraz na wszelkie ptactwo błotne i wodne

W tym miesiącu jelenie i rogacze bić najlepiej z podjazdem lub podchodnego; dziki chodzą w tym czasie w wielkich stadach, a odyńce są już przy trzodach, gdyż z końcem miesiąca nadchodzi czas lochania. Lis myszkuje w dniu mglistym po polach i zachodzi już nocą do wiosek po gęsi i kury a dniem czyha w oczeretach i krzakach. Na każdym nowiu nadarza się myśliwemu sposobność śledzenia bacznie tych rabusiów i tępienia ich. Na kuropatwy polowanie już właściwie skończone; można jednak strzelać je przy nagankach polnych lub kotłach, urządzanych na zające, które w tym czasie rozpoczęły się już na dobre.

— **Kino Nowości.** Film. p. t. „Brutal" potężny dramat w 6 aktach według utworu Hauptmanna wyświetla Kino Nowości dziś po raz ostatni.

W rolach głównych występują słynna Henny Porten i Emil Jannings. Jako nadprogram humoreska w 2 aktach.

— **20 listopada należy wpłacić połowę zaliczki na podatek przemysłowy.** Termin płatności połowy zaliczki na podatek przemysłowy za III kwartał br. upływa dnia 20 listopada. Zwraca się uwagę, że przy kwartalnej zaliczce opłacanej przez przedsiębiorstwa nie obowiązane do wpłat miesięcznych nie obowiązuje 14-dniowy termin ulgowy, a zatem dzień 20 listopada jest ostatnim dniem płatności.

— **Stwierdzenie choroby raka ziemniaczego w pow. chojnickim.** Pomorska Izba Rolnicza komunikuje że lustracja upraw ziemniaków, przeprowadzona w jesieni br. przez Pomorską Izbę Rolniczą, doprowadziła do wykrycia w powiecie chojnickim w gminie Kosobudy w gospodarstwie Ignacego Szyngwelskiego choroby raka ziemniaczanego w ziemniakach, uprawianych na jednym polu obszaru około 1 hektara, tudzież we wsi Brusy w gospodarstwie Jana Kuleszy w ziemniakach na poletku w ogrodzie obszaru 700 metrów kwadratowych i w gospodarstwie Alojzego Wyszyńskiego w ogrodzie (podwórzu) sąsiadujacy z tamtym, obszaru 1/4 hektara.

Starostwo Powiatowe w Chojnicach stosownie do rozporządzenia policyjnego b. Minist. Rol. zastosuje w stosunku do wymienionych gospodarstw środki, zmierzające do uniemożliwienia rozprzestrzenienia się raka ziemniaczanego i do jego wyniszczenia.

— **Targ Nasienny.** W dniach 14, 15 i 16 stycznia 1927 r. odbędzie się pierwszy ogólno-krajowy Targ Nasienny urządzony staraniem Targów Wschodnich.

Wobec wielkiego zapotrzebowania nasion na sezon wiosenny, pożądane jest, aby wzięła w nim udział jak największa liczba wystawców.

Bliższe szczegóły podane będą później.

Najnowsze wiadomości
(Informacje własne).

Straszny pożar w Japonji. Jak donoszą z Tokio stolicy Japonji, powstał spowodu uderzenia piorunu w jednem z przedmieść straszny pożar, który zniszczył 14 fabryk i 50 domów. W innem z przedmieść zaś pożar zniszczył 15 fabryk i 250 domów. Tysiące osób są bez dachu. Szkody obliczają na 500 000 jenów.

Poseł włoski w Białogrodzie (Jugosławja) ma zostać odwołany. Zarazem donoszą, że paropcy Mussoliniego hulają nadal. Wszystkie słowiańskie towarzystwa zostały rozwiązane a majątek ich skonfiskowany. Również zakazane zostało pismo Jedinost. Przeciw uciskowi naszych braci słowiańskich i z naszej strony wystąpić powinniśmy.

Przed zakończeniem strejku w Anglji. W Anglji odbywają się głosowania w poszczególnych okręgach nad przyjęciem lub odrzuceniem propozycji rządowych w sprawie podjęcia pracy. Uderza, że nawet w poł. Walji okręgu najbardziej radykalnym olbrzymia większość oświadczyła się za zakończeniem strejku. O podobnych wynikach donoszą też z innych okręgów.

Z Nowego Jorku donoszą o wielkiej burzy na morzu Atlantyckiem. Okręty opóźniły się o 24 godziny.

Zajście w Irlandji. Z powodu napadów na policję w hrabstwie Cork zarządzono liczne rewizje w domach przywódców synfeinistów irlandzkich. 8 synfeinistów, w tem 2 synów hr. Plumketta zostało aresztowanych. Zauważono, że w wielu miejscach druty telefoniczne i telegraficzne były przecięte.

Znowu szpiegostwo w Czechach. Jak donoszą z Igłowa przyaresztowano tu kilka żołnierzy 71 p. p. spowodu szpiegostwa na rzecz Rosji. Skradli oni dokumenty i wręczali je komunistom. Również syn sekr. komunistów Velicka został przyaresztowany.

Z Francji donoszą o tajemniczych knowaniach różnych przybłędów z Włoch, Hiszpanji i Ameryki na granicy hiszpańskiej. Dlatego policja strzeże wybrzeża południ. pod Toulon sur Mer.

Bandę rozbójników złapano w Holsztynie. Banda ta zaniepokoiła całe wybrzeże, jeden z bandytów został zabity.

Wyniki wyborów na Górnym Sląsku są dla nas bardzo upokarzące. I tak w Katowicach Niemcy uzyskali 34 a Polacy 26 mandatów. W Mysłowicach Polacy 16 Niemcy 14. W okręgu przemysłowym gdzie jest 100 proc. Polaków uzyskali Polacy 216 Niemcy 159 mandatów. Ot, wyniki sanacji!

Zatarg rzadu z sejmem o dekret. Komisja prawnicza sejmu wystąpiła przeciw dekretowi prasowemu na swem posiedzeniu, na którem rząd nie stawił żadnego przedstawiciela. Rząd wobec tego zaprotestował u marszałka sejmu zaznaczając, że zamierzał dekret przed 14-dniowym terminem spowodu nieżyczliwego przyjęcia wycofać (a czemu stosuje się go gdzie świeżo skonfiskowane zostały „Polonja" i „Pos. Tageblatt"). Mimo to komisja dekret ten odrzuciła poraz wtóry. Dziś sprawą tą zajmie się sejm.

Ameryka obniży podatki, o 15 proc. bo nadwyżka wynosi 300 miljonów dolarów.

W Sonthend w Anglji sponęło kino mieszczące 2000 osób.

Zatonął pod San Tander Ebu Hansa, który wespół z Norwergczykiem Wentęgodten zamierzał na żaglowcu objechać cały świat. Zaglowiec również zatonął.

Pożar wybuchł na dworcu w Kranc. Spaliły się 2 lokomotywy i 10 wagonów.

Wynurzenia Mussoliniego. Mussolini czuł potrzebę wypowiedzieć się wobec Sauerweina korespondenta paryskiego Matina. Mussolini twierdzi, że potępia wykroczenia faszystów przeciw Francji. Ale naród włoski jest wrogo usposobiony wobec Francji, bo Francja jest ojczyzna wszystkich spisów rewolucyjnych (Dla tego wysłał Garibaldiego) jego (Mussoliniego) polityka europejska jest zdrowa i sądzi on, że Francja zgodnie pracować będzie z Włochami.

Tuchola.

Na posiedzeniu prezesów miejscowych towarzystw, które odbyło się w środę dnia 10 bm. na sali posiedzeń w Ratuszu uchwalono.

Obchód listopadowy. Ponieważ dzień 29 listopada w br. przypada na poniedziałek, uchwalono uroczystość powstania listopadowego obchodzić w niedzielę dnia 28 listopada o godzinie 8 wieczorem na sali w Browarze. W skład programu wchodzą wyświetlanie przeźroczy z powstania listopadowego z odpowiednim wykładem, deklamacje, i występu choru i orkiestry seminarjum.

Cena miejsc będzie wynosiła 50 i 30 gr., za miejsca stojące 20 gr.

Wstęp na salę tylko dla dorosłych.

Dalej uchwalono dnia wkroczenia wojsk polskich do Tucholi uroczyście nie obchodzić i uważa się za odpowiednie urządzenie jakichkolwiek obchodów pozostawić towarzystwom wojskowym.

Sliwice. (t) (Zgon). W poniedziałek 8 bm. zmarł po długich cierpieniach śp. Juljusz Kosecki w 72 roku życia. Przeszło 40 lat zmarły był prezesem rady nadzorczej Banku w Sliwicach.

Pruszcz. (t) (Licenja stadników). Przez komisję licencyjną zostały stadniki rolnika pp. Struża i Borcherdinga na rok 26 licencjowane.

— (Konferencja). W sobotę 6. bm. odbyła się w miejscowej szkole konferencja nauczycieli okolicy tutejszej.

— (Zmiana własności). Około 90 morgowe gospodarstwo od p. Kani nabył p. Dorożański.

Z Pomorza.

Łęg. (Tow. Gimn „Sokół"). Ostatnie zebranie miesięczne odbyło się dnia 7. XI. br. przy licznym udziale członków. M i. omawiana została sprawa przyszłej zabawy zimowej połączona z przedstawieniem amatorskim, mająca się odbyć w dniu 2 I. 27 r. Wybrany został komitet, który się sprawą tą zajmie. W wolnych głosach przemawiał gorąco dr. prezes, nawołując do punktualnego stawienia się do ćwiczeń, które odbywają się 3 razy tygodniowo. Druh Piór otrzymał pochwałę za odnalezienie orła od sztandaru, który w tajemniczy sposób zaginął. Pieśnią sokolą „Ospały i gnuśny" zebranie zakończono.

Wiele. (R-a) (Pogrzeb Dobrodziejki Kalwarji) W czwartek 11. XI. odbył się pogrzeb obywatelki Durajewskiej wdowy po zmarłym obywatelu. W środę odbyła się eksporta zwłok do kościoła Ukrzyżowanego.

Pogrzeb odbył się przy udziale trzech księży i tłumu ludu z całej okolicy. Nad grobem przemawiał ks. prob. Szydzik, polecając modlitwie wiernych zmarłych dobrodziejów kalwarji. Kółko śpiewu „Cecylja" pod batutą dyryg. p. Skwierawskiego wykonało śpiew nad grobem. „Na wieczny sen."

Kościerzyna. (Nie pożałujemy go.) Znany na tutejszym bruku komisarz straży celnej Stencel w najbliższych dniach opuści nasze miasto, udając się do nowej siedziby służbowej na Górny Sląsk (Tarnowskie Góry) dokąd podobno został przeniesiony na własną prośbę.

Stara Kiszewa, pow. kościerski. (Zakup koni dla wojska). 3 bm. zjechała do Starej Kiszewy komisja wojskowa celem zakupienia koni dla wojska. Płacili za konie dobre od 400 do 700 zł, za średnie od 300 do 550 zł.

Przechowo. (t) (Zaginięcie staruszki.) W czwartek 4 b. m. zginęła 68 letnia Augusta Belau stąd. Ogólnie przypuszcza się, że przy nabieraniu wody z pobliskiej rzeki wpadła do niej i utonęła. Zwłok dotychczas nie odnaleziono.

— (Poświęcenie sztandaru) W nadchodzącą niedzielę tut. Tow. Powst i Wojaków obchodzi uroczystość poświęcenia swego sztandaru.

Zabudownia Zawada (t) (Zamykanie rogatek.) Za zgodą gminy tutejszej oraz opinji starostwa, Dyrekcja Kolei Państw. ze względów oszczędnościowych zarządziła zamykanie przejazdu przy strażnicy nr. 124 linji kolejowej Tczew—Laskowice i to od 1 XI—15 III od godz. 18—6 od 16 III—31 X. od godz. 21—5.

Przechówko. (t) (Komisaryczny sołtys.) Sołtysem komis. gminy Przechówko, mianowany został p. Jan Partykę z W. Konopatu Niemieckiego.

Warluble. (t) (Przegląd ogierów). W środę 17 bm. przed południem o godz. 9 odbędzie się przegląd ogierów. Doprowadzeniu do przeglądu podlegają ogiery urodzone w roku 1924 i w zwyż.

Ruch w Towarzystwach.

Związek Urzędników kolejowych. Zebranie miesięczne odbędzie się w wtorek dnia 16 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jaździewskiego. Na porządku dziennym sprawa własnej bibljoteki, pomoc dentystyczna, komunikaty Zarządu Okręgowego etc, O liczny udział członków i sympatyków prosi Zarząd.

Koniec części redakcyjnej.

Redaktor odpowiedzialny: Paweł Kaszubowski.
Drukiem i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego" w Chojnicach.